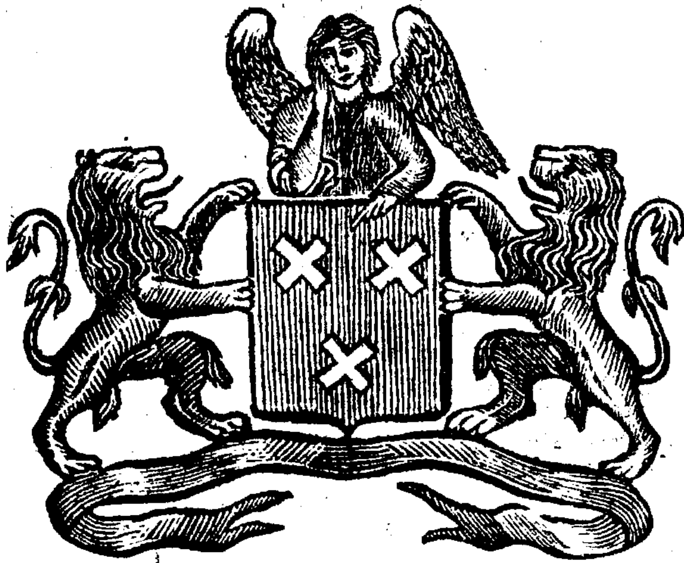
No. 3. 1819.

BREDASCHE  COURANT.

ZATURDAG den 16 JANUARIJ.

TURKIJEN.

Van de Grenzen den 16 December. Naar men verneemt, heeft *Ibrahim Pacha*, die, bij den oorlog tegen de Wechabiten, de Turksche armee kommandeerde, den vijandelijken aanvoerder *Abdallah*, die gevankelijk naar Konstantinopele gevoerd wordt, alvorens den baard doen afscheren, en alle zijne tanden uittrekken.

DUITSCHLAND en Aangrenzende Rijken.

Hamburg den 8 Januarij. Men meldt het navolgende uit Petersburg van den 22 dezer: „In den jare 1817, is er meer dan voor achtien millioenen aan zilveren munt geslagen en, in het tegenwoordig jaar 1818, tot den 1 December ingesloten gerekend, zijn er meer dan twee en twintig millioenen aan goud en zilver in omloop gebragt. De nog ongemunte voorraad van dit metaal bedraagt meer dan achtien millioenen roebels aan waarde, aan het munten van welke druk gearbeid wordt. Alhoewel er dagelijks zeventig duizend roebels in omloop gebragt worden, zoo is de munt echter niet in staat, zoo snel te arbeiden, dat zij het aan haar gezonden metaal kan verwerken. Om hierin te voorzien, geeft zij zilver-scheinen of assignaten uit, die op zekere termijnen, tot den ontvangst van het gemunte geld, gesteld zijn, en deze termijnen loopen nu reeds tot in de maand October van het volgende jaar. De assignaten zijn in circulatie, zoo als natuurlijk is, met eene zekere escompte. De munt geeft, volgens eenen zich zelven voorgeschreven regel, bij het inleveren van piasters of van baren, terstond een vijfde gedeelte der waarde in gemunt geld en het overige in opgemelde assignaten. Het grootste gedeelte van den voorraad van het kostbaar metaal is bijzonder eigendom. Niettegenstaande de aanzienlijke hoeveelheid zilver en goud, welke, sedert twee jaren, op die wijze, in circulatie gekomen is, zoo bemerkt men eene, wel eenige, doch niet in verhouding staande daling in den prijs van de specie tegen de bank-assignaten, hetgeen, ontwijfelbaar, toe te schrijven is aan den ongewonen invoer, zoo wel langs geoorloofde, als langs ongeoorloofde wegen, van buitenlandsche waren, waar door de handel-balans (niet de ostensibele, want die is altoos gunstig, maar de wezenlijke) nadeelig wordt."

Het jaargetijde is tot dus verre in Petersburg vrij zacht geweest. Het ijs in de Newa is op verscheidene plaatsen vrij zwaar, doch men vindt ook verscheidene open vakken in dezelve, en men heeft er over het algemeen weinig sneeuw gehad.

FRANKRIJK.

Parijs den 7 Januarij. Onder de opper-officieren, welke bij de oude armee hebben uitgemunt en thans weder in dienst zijn gesteld, noemt men de generaals Belliard, Maison, Colbert, Gerard, Rapp, Foij, Semelé, De France, Vedéle, Lahousaije, Berthon, Wolf en Fernig.

De generaal Alix, genoemd in de tweede ordonnantie van 1815, is, met 's Konings verlof, alhier terug gekomen.

Parijs den 8 Januarij. Het gouvernement heeft besloten, de nationale vergelding, aan den hertog de Richelieu toe te kennen, zelf voor te dragen. Men verzekert dat de Staatsraad zich reeds onledig houdt met het gereed maken van een ontwerp van wet deswege, en dat hetzelve aan de beide Kamers zal worden ingeleverd.

De abt *Forbin de Janson* is, van zijne reize naar het Heilig Land, alhier terug gekomen. In den zomer van 1817 vertrokken zijnde, wierp hij het anker bij Tunis, en vierde den 25 Augustus de mis, op het strand, alwaar *Saint Louis* den laatsten snik gaf. Van daar begaf hij zich naar Griekenland en Konstantinopel van waar hij Klein Azie doortrok en de plaats betrad, alwaar St. Paulus het evangelie verkondigde. Damaskus, de berg Libanon, het Land der Moronieten, de weg der Aartsvaders en de vermaarde monumenten in de geschiedenis van den Godsdienst, trokken zijne godvruchtige nieuwsgierigheid tot zich.

De abt *de Janson* heeft de mis te Bethléem, te Nazareth, te Jerusalem, op de oevers van den Jordaan gevierd en zich bij de Christenen dier streken verdienstelijk gemaakt. De latijnsche Geestelijkheid, belast met de bewaring der heilige plaatsen, gedurende zijn verblijf te Jerusalem, van dat voorregt beroofd zijnde geworden, vertrouwde hem de eervolle zending, om hunne belangen bij de verhevene Porte tegen de afvallige Grieken, welke zich van dat graf hadden meester gemaakt, te bevorderen. Op zijne weg, om naar Constantinopel terug te keren, heeft de abt *Janson* de beroepsbezigheden van apostel, met eenen ijver en goeden uitslag, de eerste tijden der kerk waardig, vervuld; te Smirna, en zelfs te Constantinopel heeft hij vele personen bekeerd. De belangrijke onderhandelingen, waarmede hem de bewaarders van het Heilige Graf belast hadden, worden voortgezet en men hoopt er den besten uitslag van.

Het is te wenschen dat de abt *de Janson* eene breedvoerige beschrijving van eene, voor den Godsdienst, de kunsten en aardrijkskunde zoo belangrijke reize in het licht zal geven.

— Naar men verneemt is de Luitenant generaal Canuel mede onder degenen, welke, bij de laatste benoeming van den generalen staf van de armee, op nieuw in dienst zijn gesteld.

Men leest het navolgende in een onzer dagbladen: „De hitte van den afgeloopen zomer en de buitengewone droogte hebben sedert eenigen tijd aanleiding gegeven tot het uitbreken van huidziekten, welke in het algemeen met kinderziekte verward worden. De minkundige bevooroordeelden hebben niet nagelaten, om bij deze gelegenheid, de koepok-inënting aan te vallen, zoo dikwijls deze huidziekten zich openbaarden bij personen, welke te voren met de koepokstof zijn ingeënt geweest. Het centrale comité van vaccine heeft zich gehaast om in deze omstandigheden, even als in vorigen tijd, commissarissen te benoemen, ten einde de personen, door deze soort van besmettelijke ziekte aangetast, met de meeste zorg te onderzoeken. Dezelve commissarisen hebben den 21 December ll rapport uitgebragt en daarin verzekerd, dat alle de zieken, hier boven bedoeld, welke zij hadden waargenomen, alleen door de zoogenaamde waterpokken zijn aangetast geweest. Nieuwe observatien hebben zelfs, indien het nog noodig was, den heilzamen invloed van de koepok-inënting tegen de verwoestingen van eene ziekte, welke te regt als de geessel der bevolking werd gevreesd, allezins bevestigd.

GROOT-BRITTANNIE.

Londen den 8 Januarij. In Edenburg is men dezer dagen getuige geweest van een volksopstand, welke zich in den beginne zeer ernstig deed aanzien. Zeker Johnstone, ter dood veroordeeld, wegens geweldadige diefstal, had, naar het scheen, vele vrienden onder de menigte. De toebereidselen tot deze executie baarden reeds veel opziens en veroorzaakten steeds een aanmerkelijken zamenloop van volk. De dag, voor de executie bepaald, gekomen zijnde, zag men Johnstone op de gewone wijze, door een geestelijken verzeld, op het schavot komen en alles scheen geregeld te zullen afloopen; doch ongelukkig was de scherpregter zeer onachtzaam in het volvoeren van zijn pligt, zoo dat de lijder, nadat hij reeds gehangen was, nog met de toonen op den grond konde komen en in 't leven bleef. Dadelijk hoorde men van alle kanten de kreet van *moord*, men beklom het schavot en sneed den beklaagden af, men verjoeg Majistraats-personen en dienaars van policie, haalde den nog levenden Johnstone van 't schavot en droeg hem in zegepraal door de straten. De Magistraat riep echter de gewapende magt te hulp, verjoeg de menigte van het schavot, 't welk dezelve te vergeefs poogde aftebreken, en maakte zich op nieuw meester van Johnstone, die daarna, weder onder sterke bedekking naar de geregtsplaats werdt gebragt en opgehangen. De executie ging ten tweede male, door de onachtzaamheid van den scherpregter, weder niet na behooren, zoodanig dat men weder eene ongewone beweging onder de menigte opmerkte, doch nu was het schavot door eene genoegzame krijgsmagt bezet. Johnstone was een bekend misdadiger die reeds onderscheidene malen wegens verschillende misdrijven, in verzekerde bewaring was genomen.

NEDERLANDEN.

Brussel den 5 Januarij. Bij de aanspraak, waarmede de Directeur-generaal van de in- en uitgaande regten en accijnsen, de nieuwe wetten op deze onderwerpen aan de Tweede Kamer van de Staten-Generaal heeft voorgedragen, heeft hij onder andere betoogd, dat, door de ineensmelting van de beide administratien, de dubbele verklaring, waartegen men van den kant des handels zoo vele bezwaren heeft ingebragt, geheel is weggenomen. De nieuwe voorgedragene wetten kunnen echter niet beschouwd worden als eene nieuwe wetgeving; men heeft het beginsel om de belasting voor de accijnsen, bij de eerste hand te heffen, behouden. Alles wat men in de bijzondere wetten op de indirecte belastingen, aangaande

(vervolg op de kant van deze blads.)

de lossing, rekening, entrepot en vervoer aantrof, is bij de algemeene wet te zamen getrokken; zoo, dat men de particuliere wetten omtrent de specien twee-derden heeft kunnen bekorten. Het behouden van het onvrij territoir is onvermijdelijk geweest, doch de bepalingen omtrent den vervoer op dit territoir zijn in verscheidene opzigten verzacht. Wat aangaat de regtspleging, men zal in de beide gedeelten van het Rijk de zoodanige volgen, welke in elk dezer gedeelten voor de in- en uitgaande regten was bepaald. Tegen die genen, welke zich een fraudeleuze invoer doen verzekeren, die de fraude voor een ander bedrijven, die zich ten tweede male aan heimelijken invoer schuldig maken en tegen de visschers, welke van de aan hun verleende vrijheid misbruik maken, zijn de straffen verzwaard. De regten voor waag en ronde maat worden gevoegd bij het tarief voor de tolregten, weshalve voor deze belasting geene afzonderlijke aangift meer noodig is. De regten op den doorvoer van de geraffineerde suiker worden van *f* 2 - 50 op *f* 1 - 75 per 100 pond gebragt. Door het eerste regt te behouden, zoude men de voordeelen van den transitoire handel verminderen, zonder de nederlandsche raffinaderijen te bevoordeelen. De regten op den invoer van vreemde visch hebben verminderd kunnen worden. De groote vraag, of het doelmatig is om de transitoire regten te verminderen, is thans het onderwerp van een naauwkeurig onderzoek.

De voorgestelde belastingen op de accijnsen zijn op dezelfde hoogte gebleven. De belasting op de zeep, wordt voorgedragen om vervangen te worden door eene consumtie belasting op de ingevoerde potasch; de belasting op de fabrieatie wordt voorgedragen tot den eersten Julij aanstaanden.

De belastingen hebben in de jaren 1817 en 1818, niet opgebragt die som, waarop men gerekend had. De Directeur-generaal meent, dat de berekeningen desrijds ge-

('t vervolg op de tweede bladzyde.)

maakt omtrent den opbrengst, overdreven zijn geweest, en dat onder andere de verlangde vermindering op het bier alleen een deficit van een millioen op dien tak heeft te weeg gebragt. Om in dit gebrek te voorzien, stelt men voor, eene nieuwe consumtive belasting van 5 cents op ieder pond koffij, en van 4 cents op ieder pond suiker. Men heeft lang in twijfel gestaan, alvorens daartoe over te gaan, om dat deze voortbrengselen eene voorname plaats in den handel beslaan. De drang der omstandigheden heeft zulks echter gewettigd en men heeft verzekerd dat deze belasting zoodanig gewijzigd was geworden, dat zij geenen invloed op den handel of buitenlandsche betrekkingen zouden hebben. Van het weder uitgevoerde worden de regten gerestitueerd. De restitutie is aan geene voorwaarden van entrepôt verbonden; men behoeft alleen een bewijs van uitvoer. De aanpeil is bij de wet vastgesteld. Men voedt intusschen de hoop zoo wegens het matige der belasting, als wegens de bekende gevoelens van de handelaren in die producten, dat zij aan het oogmerk zal voldoen.

's GRAVENHAGE den 10 Januarij. Z. M. heeft vrijdag ll. de voorbereiding des Heiligen Avondmaals. in de Kloosterkerk onder het gehoor van Do. Dermout, en heden ochtend het H. Avondmaal onder gehoor van Do Verweij bijgewoond en de dankzegging wederom onder Do. Dermout, dezen namiddag, beide insgelijks in de Kloosterkerk.

— Z. M. heeft tot presidenten der provinciale kerkbesturen, voor 1819, benoemd, de navolgende heeren predikanten, te weten: voor

Gelderland, *H. van Herwerden*, te Zutphen.
Zeeland, *A. van Deinse*, te Middelburg
Drenthe, *S. H. A. Begeman*, te Norgt.
Zuid-Holland, ridder *Krieger*, te 's Hage.
Utrecht, *C. van der Leeuw*, te Utrecht.
Vriesland, *P. Brouwer*, te Blija.
Overijssel, prof *Fransen van Eck*, te Deventer.
Limburg, enz., *J. P. Charlier*, te Brussel.
Noord-Brabant, *Z. de Jongh*, te 's Bosch.

wijders blijven, als vaste leden, tot het algemeen Hervormd Sijnode behooren.

De heeren *J. J. Dermout*, buitengewoon hofprediker als Secretaris; *F. Taijspil*, Jz. Ouderling te Amsterdam, als Questor; en *C. L. van den Broek* pred. te 's Hage, en *H. Waller*, Ouderling te Amsterdam, beide deze laatsten als Secundi.

— Volgens schrijven uit Brussel, heeft Z. M. bij besluit van den 10 December 1818, de korpsen artillerie gereorganiseerd. De thans bestaande drie trein-bataillons zijn daarbij gesupprimeerd. Ook heeft hoogstdezelve aan den grootmeester der artillerie aanbevolen, om de artillerie-trein soldaten niet alleen onderrigt te doen geven in den treindienst, maar ook hen, zoo veel de tijd zal toelaten, te doen onderwijzen, in de bediening van het veldgeschut en in de behandeling der bij de artillerie gebruikelijke werktuigen.

Ook zouden, volgens opgemeld schrijven, door Z. M. heilzame algemeene maatregelen genomen worden ter verbetering van het lot der geestelijkheid, daar, waar zulks noodig mogt zijn, en ter herstelling of verbetering der kerken en kapellen, volgens een doelmatig en generaal plan van onderstand; — gelijk mede ter daarstelling van de nieuwe school inrigting en leerwijze, en de verbetering van het lot der onderwijzers, in die provincien, waar zulks nog geheel of gedeeltelijk ontbreekt, of alwaar dit een en ander eenigen tegenstand mogt hebben ontmoet.

UTRECHT den 12 Januarij. Gisteren morgen, hadden wij alhier een zoel weder, op den middag trokken er zware donder-wolken bijeen, en tusschen een en twee ure, werd de lucht zoo donker, dat men nauwelijks konde zien te lezen noch te schrijven. Kort daarna brak er een onweder los van donder en fellen wind, waarop een sterke hagelbui volgde. In den namiddag werd de lucht helder en koud, doch des avonds weder betrokken en regenachtig. Heden nacht heeft het op nieuw hevig gewaaid en gedonderd.

s' HERTOGENBOSCH den 11 Januarij. Laatstleden woensdag, is de tot provincialen Kommandant dezer provincie benoemde generaal-majoor *de Eerens*, alhier gearriveerd, die, vrijdag daarop volgende, de troepen, het garnizoen dezer stad uitmakende, heeft in oogenschouw genomen.

BEEK BIJ NIJMEGEN den 8 Januarij. Op den 5 dezer had alhier, bij de Roomsch Katholieke Gemeente, in de kerk, die des voormiddags voor deze en des namiddags door de hervormden gebruikt wordt, eene zeldzame plegtigheid plaats.

De overledene *Johanna Jacobs* oud 55 jaren, huisvrouw van den landbouwer *Jacob Sengers*, moeder van zeven zonen, zonder eene dochter gehad te hebben, werd plegtig ter aarde besteld door den oudsten dier drie zonen, welke, door medewerking van den weleerwaarden heer *Jacob Sieben* R. C. Pastoor alhier, den geestelijken stand, omhelsd hebben, zijnde de eerste kapellaan te Mill, in het land van Kuik, de tweede kapellaan te Afferden, en professor in de philosophie te Groot-Linden, en de derde nog ter studie aldaar. Het lijk dier overledene, die zich voorbeeldelijk, volgens de leer der R. C. Kerk tot sterven had voorbereid, in de kerk nedergesteld zijnde, deed de weleerwaarde heer *Sieben* eenen stillen dienst waarna de tweede zoon der overledene eenen gelijken dienst verrigte; hierop volgde een, door de drie zonen gezongen dienst, bekleedende de eerste zoon het ambt van Priester, de tweede dat van diaken en de derde zoon dat van subdiaken; na het eindigen van dezen eeredienst deed genoemde R. C. P. *J. Sieben*, bij het lijk, eene korte, hoewel gepaste en roerende aanspraak aan de talrijke vergadering van lieden van verschillende Godsdiensten, over den deugdzamen Christelijken levenswandel der overledene, tevens hare bijzondere godvrucht en geduld, gedurende hare vijfjarige krankheid, hare dankbaarheid, omtrent hare en harer kinderen weldoeners, tot in het laatste uur van haar leven, aantoonende. De aanspraak geëindigd zijnde geschiedde de beaarding der overledene, volgens de Roomsch Catholieke gebruiken, waarna dezelve naar het kerkhof gedragen werd, wordende het lijk gevolgd van den 66 jarigen echtgenoot der overledene, hare drie oudste zonen, in priesterlijk gewaad, de vier overige zonen, en verdere bloedverwanten, en wordende het voor het in het graf laten, door gemelden pastoor, godsdienstig beaardigd.

BREDA den 14 Januarij. Heden namiddag omtrent ten één ure, is Z. M. de Koning, vergezeld van Z. E. den grave *Van Heerdt*, alhier, in goeden welstand, uit 's Hage gearriveerd, en, na van paarden te zijn verwisseld, heeft hoogstdezelve de reize naar Brussel verder voortgezet.

MINISTERIE VAN FINANCIEN.

121ste KONINKL: NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

ZESDE KLASSE,

Prijzen en premien van duizend gulden en daar boven, getrokken op de volgende lijsten.

63ste Lijst,	No. 35651,	een prijs van	f 1000.
,, ,,	,, 5331,	,, ,, ,,	- 1000.
,, ,,	,, 8564,	,, ,, ,,	- 1000.
64ste	,, 30605,	,, ,, ,,	- 1000.
65ste en laatste Lyst	34160,	,, ,, ,,	- 1000.
,, ,,	,, 36437,	,, ,, Pr.	- 25000.

De Directeur der Koninklijke Nederlandsche Loterij.
M. DE JONGE VAN ELLEMEET.

NB. F. B. HOLLINGERUS PIJPERS aangesteld zijnde tot Gekwalificeerd Collecteur der Koninklijk Nederlandsche Loterij te Breda, in plaats van wijlen den heer W. VAN BERGEN, maakt zulks, hiermede, aan de Splitters en Debitanten, Correspondenten van wijlen den heer W. VAN BERGEN, bekend, kunnende zij zich, van heden af aan, dagelijks, ten zijne kantore op de Groote Markt te Breda, vervoegen; zullende de collecte op gelijke wijze en ten zelve huize, als te voren, worden voortgezet.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

Amsterdam den 14 Januarij.

Werkelijke Schuld.	2½	pCt.	43	a	43¾
Certific. uitgestelde dito			15/16	a	1
Kans-Biljetten		f	24½	a	25
Schuldbek: Sijndik	5	pCt.	94¾	a	95⅛
Idem nieuwe Sijndik:	5	—	89¾	a	89¼
Loten van dito.		f	111	a	121
Oblig. Rusland	—	—	86¾	a	87¼
,, Spanje 1805	5½	—		a	
,, ,, 1807		—	26½	a	27
Weener Certificaten	2½	—	27¼	a	28¼
,, Metaliek	5	—	64	a	64¼
,, ,,	2½	—	31½	a	32
,,	1	—	12⅞	a	12⅞
,, Bank	5	—	47	a	48¼
,, dito	4	—		a	
Certific. Monte Napol	5	—		a	
,, Napels		—	63½	a	64
Obl. Amer., *Hope* c. f.	5½	—	102½	a	103
,, Deensche Tollen	4	—		a	
Spaansche Coupons		f	8	a	8¼

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,

van den 14 Januarij 1819.

Het Veertel Tarwe	f 9:16:—
—— Rogge *Oude* / *Nieuwe*	6:14:—
—— Gerst (winter)	7:—:—
—— Boekwijt	6:3:—
—— Haver	3:13:—
Fijn Tarwe Meel (per Amst pond.)	—:3:4
Grof —— idem.	—:1:10
Rogge Meel idem.	—:—:—
Boter idem.	6:—
Aardappelen (per Amst. ton.)	5:—:—
't 1½ Pond Fijn Tarwe Brood	—:3:4
De 2 Pond Grof. idem.	—:3:4
De 6 pond Rogge Brood	—:6:4
Het pond Rundvleesch	5:—
—— Kalfsvleesch	5:8
—— Schapenvleesch	6:—
—— Versch Varkenvleesch	6:—
—— Gerookt idem	9:—

(*Vervolg op den kant van deze bladz.*)

De 1000 pond Hooi	9:10:—
—— Stroo (Rogge) 1000 pond	7:14:—
Het 1000 Eiken Telhout	3:6:—
—— Doof Hout	2:6:—
De Kar Spaanders	2:16:—
—— Struiken	4:—:—
De 100 Mutsaard	2:14:—

ADVERTENTIEN.

** Bij J. OOMKENS te Groningen is gedrukt en bij W. VAN BERGEN & Comp. te Breda en alom te bekomen:

I. ANNALES ACADEMIAE GRONINGANAE CIƆIƆCCCXVI — CIƆIƆCCCXVII. Scerpio Gratama Rectore Magnifico, Alb. Jac. Duijmaer van Turst Actuario in gr. 4.° à f 8 - : - :

II. Dito op best papier à f 10 :

III. HERMAN MUNTINGHE tiental Leerredenen gr. octavo à f 2 10 :

IV. —————— Drietal Leerredenen over belangrijke onderwerpen, tweede druk à f 1 :

V. PARS THEOLOGIÆ CRISTIANÆ THEORETICA, in Compendium redegit HERMANNUS MUNTINGHE, Editio Secunda priore correctior, Tomus Primus comprehendens ipsam religionis Christianæ doctrinam gr. octavo à f 2 - 8 :

VI. J. A. UILKENS een drietal voorlezingen over Natuur - Zedekundige onderwerpen gr. octavo, à f : - 16 - :

VII. Onderzoekingen naar den toestand des Christendoms in *Zuid-Afrika* getrokken uit de Reis van den Eerw. heer J. CAMPBELL Predikant te *Kingsland* bij *Londen* en uit de brieven der Zendelingen door J. WERNINCK Th. Dr. Ned: Pred: te *Londen* met een kaart in gr. octavo, à f 3 - 12 - :

VIII. H. WESTER Bijbelgeschiedenissen voor de Nederlandsche Jeugd, eerste stukje, opgehelderd en versierd met 49 koperen plaatjes in 12 vo. in carton à f : 18 :

IX. —————— Kort Overzigt van de voornaamste Oude en Latere Volken of Landen, op den Aardbol, een Schoolboek voor de hoogste klasse 2de druk à f : 6 :

Gedrukt te BREDA, bij W. VAN BERGEN en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.